

hým osvědčením ve spisech oněch, nad to ještě neúplným a proto složením jistoty podpořeným, jež stačilo pro povolení prozatímního opatření, zde vystačiti nelze. Odmítnutím návrhu žadatelova nebyl tudíž zřejmě porušen zákon a není dovolací rekurs v §u 16 cís. pat. ze dne 9. srpna 1854, čís. 208 ř. zák. na místě.

Čís. 4265.

Tím, že o odporu (§ 397 ex. ř.) právoplatně rozhodnuto, stal se bezpředmětným rekurs do povolení prozatímního opatření.

(Rozh. ze dne 14. října 1924, R II 196/24.)

*R II 341/24
18. 11. 1924*

Usnesením ze dne 9. února 1924 bylo povoleno prozatímní opatření. Navrhovatelův odpůrce podal proti povolujícímu usnesení jednak odpor, jednak rekurs. Prve, než bylo rozhodnuto o rekursu, byl vyřízen odpor v ten rozum, že bylo potvrzeno usnesení, povolující prozatímní opatření. Do usnesení, jímž bylo rozhodnuto o odporu, nebyl podán rekurs. Rekursu do usnesení, povolujícího prozatímní opatření, rekursní soud po té vyhověl a zamítl žádost o povolení prozatímního opatření. Nejvyšší soud obnovil usnesení prvního soudu.

D ů v o d y:

Tím, že zůstalo nenapadnutým usnesení, jímž bylo k odporu prozatímní opatření potvrzeno, stal se rekurs odpůrce ohrožené strany bezpředmětným, neboť základem rozhodnutí o odporu byly výsledky ústního jednání, kde stranám byla dána možnost, aby své stanovisko ve všech směrech náležitě vysvětlily a o svých tvrzeních nabídly důkazy, což se také stalo, a byly důkazy, pokud je soud pokládal za rozhodné, také provedeny. Tím zjednáán byl širší rozvětvený skutkový děj, který poskytnul daleko spolehlivější podklad pro posouzení oprávněnosti a přiměřenosti navrženého prozatímního opatření (§ 398 ex. ř.). Nabylo-li tedy rozhodnutí soudu první stolice, vydané na tomto širším základě, právní moci, stalo se další jednání o rekursu, jež tohoto pevného podkladu postrádá a tím i rekurs sám bezpředmětným.

Čís. 4266.

Předpisu §u 146 c. ř. s. nelze použiti, jde-li o lhůty, jež podmiňují vznik nároku (na př. § 4 (1) opatření ze dne 8. října 1920, čís. 586 sb. z. a n.).

Oznámení dle §u 4 (1) opatření čís. sb. 586/20 musí se státi v měsíci listopadu roku, předcházejícího bezprostředně tomu roku, pro nějž jako pro první se zvýšení žádá. Nejde o věc rozsouzenou, byl-li návrh zamítnut v jednom z předchozích let proto, že byl pachtýři pozdě ohlášen.

(Rozh. ze dne 14. října 1924, R II 335/24.)

Co do předchozího děje poukazuje se na rozhodnutí, uveřejněné ve sbírce pod čís. 3724. Soud první stolice zvýšil po té přírážku o 60 Kč 60 h za hektar pronajaté půdy, kromě půdy v nuceném nájmu. Rekursní soud nevyhověl rekursu pachtýřů, k rekursu propachtovatele zrušil napadené usnesení a uložil prvnímu soudu, by, doplně řízení, znovu rozhodl o návrhu propachtovatele. Důvody: Stížnost pachtýřů není opodstatněna. Ačkoliv v nesporném řízení není ustanovení, obdobného Šu 511 c. ř. s., jest přece nižší stolice vázána rozhodnutím nejvyššího soudu a právním názorem v rozhodnutí tom vysloveným, poněvadž by jinak podání stížnosti pro osobu, k jejímuž zakročení usnesení nižší stolice bylo zrušeno, bylo ilusorním a rozhodnutí nejvyššího soudu bezúčelným. Ostatně není v nesporném řízení ustanovení, že by nižší stolice nebyla vázána právním názorem nejvyššího soudu. Přičilo by se také všem právním zásadám, by nižší stolice mohla dokonce právní názor nejvyššího soudu prohlásiti za nesprávný. Nejvyšší soud ve svém rozhodnutí prohlásil, že propachtovatel ztratil nárok na úpravu pachtovného jen pro rok 1921, nikoliv však pro následující leta a vyslovil právní názor, že dle úmyslu zákonodárce lhůta do 30. listopadu 1920 neplatí pro takové případy, když propachtovatel již pro rok 1921 neb i pro více nejbližších let pachtovné zvýšiti nemohl nebo nechtěl. Tímto právním názorem jsou nižší stolice vázány a nemohou od něho z důvodů shora uvedených za žádných okolností upustiti. Není tedy správné tvrzení stěžovatelů, že rozhodnutím nejvyššího soudu žádost propachtovatele o úpravu pachtovného nejen pro rok 1921, nýbrž i pro všechna následující leta právoplatně a konečně zamítnuta byla a že se tedy též ohledně návrhu propachtovatele na zvýšení pachtovného za rok 1924 až do skončení pachtovní doby jedná o věc rozsouzenou. Stížnosti propachtovatele bylo vyhověno, ježto řízení v první stolici zůstalo neúplným v tom směru, že první soudce se nezabýval s vedlejšími plněními, ku kterým propachtovatel dle pachtovní smlouvy je zaváván.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu pachtýřů.

Důvody:

Odkazujíc na vývody zdejšího zrušovacího usnesení ze dne 15. dubna 1924 R II 134/24-1 sb. n. s. čís. 3724 dodává se vzhledem k vývodům dovolacího rekursu ještě toto: Zákony dlužno vykládati, aby zákonodárcova myšlenka došla splnění a byla tedy, kdekoli se jeví nedomyšlena, propracována v jeho duchu. Jest to docela jiná věc, běží-li lhůta od doručení úředního vyřízení neb od vydání zákona. V onom případě může se doručení státi jen k rukám osoby, již vyřízení jest určeno, neb osoby, již zákon k přijetí vyřízení za osobu tu opravňuje, v poslední řadě tedy k rukám zřízeného opatrovníka (§ 276 obč. zák.), takže jest tu vždy někdo, kdo po rozumu zákona o zájmy účastníka starati se má. Běží-li však lhůta, jako zde, od vyhlášení zákona, t. j. od 30. října do 30. listopadu 1920 (§ 19 Opatření Stálého výboru ze dne 8. října 1920, čís. 586 sb. z. a n.), jest velmi snadno možno, že účastník i přes předpis Šu 2 obč. zák., že neznalost zákona neomlouvá, beze své viny o zákoně a tudíž o lhůtě se nedozví, na př. když jest toho času v cizině nebo je

nemocen tak, že jest k hájení svých zájmů vůbec nezpůsobilým, a pod. Nebylo zajisté úmyslem zákonodárce, aby takový propachtovatel ztrácel naprosto a pro všechna léta nárok, ale nebylo zároveň učiněno opatření, jak takové nezaviněné promeškání má býti v jeho prospěch napraveno. Jest tu sice předpis Šu 6, že v řízení k úpravě pachtovného platí zásady řízení nesporného, a jakkoli při tomto předpisu měl zákonodárce na mysli způsob řízení nesporného na rozdíl od řízení sporného a nedal jej snad proto, že by byl myslil na navrácení v předešlý stav, přece jest v něm sám sebou zahrnut i odkaz na toto navrácení, tedy na § 17 nesp. řiz. a tím na § 146 a násl. c. ř. s., avšak právní prostředek uvedení v předešlý stav jest dán právě podle těchto předpisů jen pro zmeškání procesní (§ 146 c. ř. s.), v řízení nesporném tedy správně řečeno soudního úkonu, kde zmeškání má jen ten následek, že strana je vyloučena s tímto úkonem (§ 146 c. ř. s.), ale nikterak ještě neztrácí nárok sám, ale nikoli není dán pro zmeškání úkonů soudních, jichž opomenutím nárok sám pomíjí, tak na př. není dán pro zmeškání lhůty k žalobám, na př. žaloby ze správy dle Šu 933 obč. zák., nebo v případě §§ 967, 1097, 1111 obč. zák. a j., a není dán pro zmeškání úkonů mimosoudních, jež jsou podmínkou vzniku nároku, na př. v případě Šu 1290 nebo 970 b) obč. zák. a j. v. Zde však se jedná vůbec o úkon mimosoudní, jehož opomenutím mimo to pomíjí nárok sám, jak § 4 (1) výslovně praví a spadá tedy tak jako všechny shora uvedené případy pod z á k a z r e s t i t u c e, daný v Šu 1450 obč. zák. Již z toho jde, že předpis Šu 4 (1) musí vykládán býti liberálně, protože jistě nelze se o zákonodárce domnívati, že chtěl účastníku křivditi tak, že by ho nechal nésti i zmeškání nezaviněné, pro které, kdyby šlo o úkon soudního řízení, příslušelo by mu právo na restituci, i bylo ho proto vyložiti tak, jak se v citovaném zrušovacím usnesení stalo, a lze k tomu poukázati na obdobu zákona ze dne 12. srpna 1921, čís. 313 sb. z. a n., o obnově drobných zemědělských pachtů v jeho poměru k novele ze dne 13. července 1922, čís. 213 sb. z. a n. V zákoně totiž v Šu 1 stanoveno, že pacht, končící v druhé polovici roku 1921, obnovují se na další tři pachtovní roky — tedy až do druhé polovice r. 1924, — i nastala ihned otázka, zdali pacht, končící později, tedy buď až v roce 1922 nebo 1923 se také až do roku 1924 obnovují, neboť není na jevě příčiny, proč by i ony stejného dobrodiní účastny býti neměly. Že to zákon tak nestanovil, bylo pouhé nedopatření, nedomyšlení zákonodárné myšlenky. A skutečně jakmile se to postřehlo, bylo to citovanou novelou (§ 1) i na tyto pacht rozšířeno, ale toto zákonné rozšíření není v podstatě nic jiného, než domyšlení původního zákona, jeho zákonný výklad (§ 8 obč. zák.). A tak i v našem případě byl by zákonodárce, kdyby si byl otázku uvědomil, ustanovení Šu 4 (1) v ten rozum upravil, že oznámení propachtovatelovo pachtýři musí se státi v době od 30. října do 30. listopadu či lépe v měsíci listopadu roku, předcházejícího bezprostředně tomu roku, pro nějž jako pro první se zvýšení žádá. Věci rozsouzené zde není přes to, že zdejším rozhodnutím ze dne 6. listopadu 1923, R I 381/23, byl návrh propachtovatelův založený na oznámení ze dne 29. listopadu 1920, které pachtýřům doručeno bylo teprv dne 2. prosince 1920, zamítnut, neboť to se týkalo právě jen tohoto oznámení ze dne

29. listopadu 1920, ale nikoli oznámení budoucího, které dle hořejších vývodů a vývodů zdejšího zrušovacího rozhodnutí propachtovateli v nastalém příštím termínu volno bylo a jež on také skutečně učinil a o něž nyní se jedná, tedy jen prvního termínu, jehož promeškáním nastala sice ztráta nároku, ale jen pro rok 1921. Že tomu skutečně tak, potvrzuje samo ono rozhodnutí, jež dle stěžovatelů zakládá prý věc rozsouzenou, neboť se v něm výslovně praví, že dopis propachtovatele ze dne 29. listopadu 1920, doručený pachtýřům až po 30. listopadu 1920, nemohl býti předmětem soudního řízení, což je dle smyslu rozhodnutí základní a jediný důvod zamítnutí návrhu, neboť se tam praví, že na základě dopisu toho nemohla býti provedena úprava pachtovného a musí tudíž návrh, o tento dopis se opírající, býti zamítnut. Byl tu sice ještě jeden dopis, ale i na tento dopis »nemohlo býti řízení o úpravu pachtovného zavedeno«, ovšem z jiných zase důvodů, o něž zde nejde. Nešlo tudíž o oduznání (zamítnutí) nároku, nýbrž zamítnut byl jen, jak výrok rozhodnutí výslovně praví, návrh a to jen proto, jak z důvodů jde, že se opíral o uvedený dopis. Nebyl-li tedy zamítnut nárok, tak opírá-li se nyní návrh propachtovatelův o jiný dopis, jenž je dle hořejších vývodů dodán v termínu některém následujícím v čas, není závady, aby se o něm řízení nezavedlo a dle práva neuznalo. Že v rozhodnutí zrušovacím ze dne 15. dubna 1924, R II 132/24 nebylo přehlédnuto, že propachtovatel v prvé žádosti žádal úpravu pro všechna pachtovní leta, plyne jasně z důvodů, kde se vícekrát praví, že propachtovatel žádal úpravu »již« pro rok 1921 a mluví se vícekrát o roce 1921 a zbývajících či následujících pachtovních letech: ale okolnost ta nebyla rozhodná, když zamítnuta jen žádost, opírající se o určitý dopis.

Čís. 4267.

Hostinská místnost o sobě dává se do nájmu, živnostenská koncese dává se do pachtu.

Zákony o ochraně nájemců připouštějí jen zvýšení nájemného, nikoli též zvýšení pachtovného.

Předpisy zákonů o ochraně nájemců, pokud jednají o zvýšení nájemného, vztahují se i k nájůmům, sjednaným na určitou dobu. Předpis Šu I čís. 1 oněch zákonů se ovšem k těmto nájůmům nevztahuje.

Slova »od nejbližšího nájemního období« (§ 15 zákona čís. sb. z. a n. 130/1922 a 85/1924) nemají na mysli nájemní dobu, nýbrž nejbližší nájemní lhůtu, to jest den nejbližšího placení nájemného.

(Rozh. ze dne 14. října 1924, Rv II 421/24.)

Smlouvou ze dne 11. května 1919 pronajal žalobce žalovaným na dobu od 11. června 1919 do 10. června 1927 restauraci a přenechal jim též hostinskou koncesi za úhrnnou roční úplatu 6.000 Kč. Odvolává se na zákony na ochranu nájemců domáhal se žalobce na žalovaných zaplacení zvýšeného nájemného počínaje 1. červnem 1920. O b a n i ž š i